



ENRIC LLUCH
Pell d'escata
BROMERA, COL·LECCIÓ ESPURNA, 2009

► És l'última novel·la juvenil d'**Enric Lluch** (Algesimí, 1949). El protagonista és un biòleg que comença una investigació apassionant quan arriba a les seues mans un dietari que narra uns fets extraordinaris ocorreguts anys enrere. Un pescador ha trobat una persona viva en alta mar, un estrany jove amb escates. Ha existit de veritat l'home peix? Es tracta d'un misteri que ens farà conèixer l'existència real d'aquesta criatura, detectada anys enrere a les aigües de Dènia.



BORIS SAVINKOV
El caballo amarillo. Diario de un terrorista ruso
IMPEDIMENTA 2009 (TRAD. JAMES Y MARIAN WOMACK)

► Boris Savinkov: dandi asesino, mujeriego letal, inspirador de Camus, escritor y terrorista ruso de altos vuelos. Su vida y peripecias parecen sacadas de una novela de espías. *El caballo amarillo* es el diario, la confesión de George O'Brien, trasunto del propio Savinkov, que prepara un atentado contra el gobernador general de Moscú, el Gran Duque Sergei Alexandrovich. Política y misticismo, amor y sexo, escrúpulos y cinismo se combinan para marcar las vidas de los cinco miembros del comando, a los que sólo puede parar la muerte



GASTON LEROUX
El sillón maldito
EL OLIVO AZUL, COLECCIÓN ERRANTES 2009 (TRAD. CRISTINA RIDRUEJO)

► París está conmocionado, y no es para menos. En la Academia Francesa, la institución de los Inmortales, está ocurriendo algo terrible: cada vez que se nombra a un nuevo académico, muere el mismo día de su investidura. El sillón que dejó vacante la muerte de Mons d'Abbeville parece estar maldito. ¿Una extraña coincidencia de muertes naturales, asesinatos, o existe una maldición? Pasen y vean... esta novela escrita entre 1909 y 1910, obra de misterio y de parodia del mismo género de trama y estilo vivo y curioso moderno.



NICK CAVE
La muerte de Benny Munro
EDITORIAL PAPEL DE LIAR, 2009

► Benny Munro vende productos de belleza y el azaroso perfume del adulterio a las solitarias damas de la costa meridional inglesa. Viéndose a la deriva tras la muerte de su esposa, se lía la manta a la cabeza y sale por última vez a la carretera con su hijo de nueve años a cuestas. Una historia de humor escalofriante, una comedia antiheroica, una amargura, contada por Nick Cave con agudeza, rabia y estilo. El cantante australiano vuelve a la literatura veinte años después de su debut con la visceral *Y el asno vio al ángel*.

Dos llibres de F. Scott Fitzgerald (1896-1940), «Contes de l'era del jazz» i «El curioso caso de Benjamin Button», ens traslladen a un autor que en els relats combina les rialles i la despreocupació dels anys vint i trenta amb uns somnis que deriven en amargues derrotes.

No tot era una festa

Contes

POR ALFRED MONDRIA

■ «Els rics no són ni com vostè ni com jo, són diferents». És cert que s'ha abusat d'aquesta frase de **Scott Fitzgerald**, un novel·lista obsedit amb una espècie com la dels milionaris nord-americans que explorà amb ulls embadalits i que arribà a tractar en igualtat de condicions sense deixar, això sí, de ser-hi un intrús. Però alguns tòpics contenen una part de veritat, com també el fet de catalogar a l'autor d'*El gran Gatsby* com un escriptor que es dedica a esmicolar el seu talent entre alcohol, festes encadenades i una tendència natural a l'autodestrucció. Tal i com afirma **Sylvia Beach** en les seues maternals memòries sobre tots els qui desfilaron per la llibreria Shakespeare & Company, a més d'un evident «magnetisme d'àngel caigut»,

Scott Fitzgerald guanyava tants diners amb els seus llibres que ell i **Zelda** havien de beure molt de xampany a Montmartre per a traure-se'ls de damunt. La literatura de Fitzgerald ens trasllada a un món excessiu, de diversió apocalíptica i inconscient en els anys d'entreguerres, de declivi i de profunda malenconia.

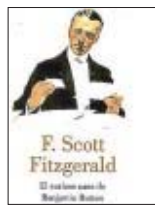
cap autor ha utilitzat amb tanta espontaneïtat paraules com «còctel» o «diamants» i ha descrit les xiques que es posaven de llarg en l'hotel Plaza amb l'encant de Scott Fitzgerald. Els seus personatges conversen familiarment amb un cambrer del Ritz i les protagonistes saben ajustar-se amb destresa, en arribar a una festa, una orquídia en el cinturó del vestit. Tot un univers de luxe evanescent: en l'etapa final de la seua carrera, en una entrevista al *New York Post* el 1936, un Fitzgerald abatut llança respostes inconnexes al periodista mentre mira de reüll la infermera per posar-se una última copa. «I en una nit realment obscura de l'ànima són sempre les tres de la matinada, un dia i un altre», reconeix l'escriptor després d'hores d'insomni —encallat davant el paper— en un dels desolats articles autobiogràfics que pòstumament recolliria **Edmund Wilson** en el volum *The crack-up*.

Una fascinació i una derrota que també presència **Nick Carraway**, narrador d'*El gran Gatsby* (1925) i confident dels somnis del protagonista que ha planificat el seu ascens social i la seua fortuna només per recuperar el primer amor. Hi ha moments en aquesta novel·la d'un romanticisme una mica anacrònic, que s'esllavissa cap al sentimentalisme, però alhora desprén uns colors humans i una atmosfera que et reté i et fa partícip d'una època irrepètible. Entre gànsters i pinxos, jòvens arribistes i calculadors, rics de la vella escola amb gustos grollers i xiques que parlen amb una entonació que recorda el dring dels diners, destaca el bon prosista que és Fitzgerald, com en l'arribada a Nova York quan els gratacels li semblen «munts blancs i terrossos de sucre».

«Gatsby fou aclaparadorament conscient de la joventut i el misteri que la riquesa enclou i preserva». Una afirmació que subscricriuen els personatges de la majoria de contes de Scott Fitzgerald que graviten al voltant d'un centre que, al llarg de la seua obra, pràcticament no varia. Dones adorables, amb un punt de superioritat assajada i d'arrogància juganera que atresoren un instant màgic —una mena de regnat caduc—, i a l'altre costat uns protagonistes que intentaran encaixar-les tot i saber que no estan al seu abast. Unes constants que ja es fan



F. SCOTT FITZGERALD
Contes de l'era del jazz
► Traducció de Xavier Pàmies
EDICIONS 62, BARCELONA 2009



F. SCOTT FITZGERALD
El curioso caso de Benjamin Button
► Traducció de Carlos Milla Soler
LUMEN, BARCELONA 2008

«Fitzgerald ens trasllada a un món excessiu, de diversió apocalíptica i inconscient en els anys d'entreguerres, de declivi i de profunda malenconia»

presentes en un dels seus primers reculls, *Contes de l'era del jazz* (1922), amb relats com *El dropo*, *Oh Bruixa pèl-roja* o *El primer de maig*, una bona narració pautaada pel fracàs i la tragèdia, un altre dels temes favorits de Fitzgerald. De vegades, tan sols es proposa divertir-se, com la broma infantil *Lesquena del camell*, i les patinades de l'autor són ben ostensibles amb algun flux esquetx o la paràbola massa evident en *Un diamant gran com el Ritz*.

Uns contes que defugen la intensitat —el colp sorprenent— i que, en canvi, es recreen en els escenaris i els caràcters vulnerables que poblen les seues narracions. Més que arguments, sovint es representa un estat d'ànim, una història de decadència vital dibuixada des d'una ironia melangiosa. Un dels relats també recollits en el volum *Contes de l'era del jazz* és el que dona títol a la recopilació *El curioso caso de Benjamin Button*. Amb una prosa més quallada —l'aureòla trista i resplendent de Fitzgerald—, emergeixen les figures femenines venerades i fugisseres que marquen el descens dels protagonistes en *Sueños de invierno*, *Lo*

sentato i *El niño rico*. Una sensació de partida perduda —de claudicació— premonitòria de *Tendra és la nit* (1934) i que ja està insinuada en dues de les seues millors narracions: *Regreso a Babilonia* ajusta comptes amb el passat d'un personatge que, com l'autor, és conscient que ha malbaratat els millors anys i ara intenta reconduir la vida mentre visita, de nou, els bars on s'emborratxà sense descans. En *La tarde de un escritor* l'autoretrat és el d'un home amb idees esgotades, que ha escorcollat tot el que la memòria dóna de si i que ja no és capaç d'imaginar una bona història. La fragilitat i les renúncies de Fitzgerald són ben perceptibles en aquests relats, amb episodis que avancen cap a un moment aparent de triomf que s'esmuny de forma quasi imperceptible.

Sempre atent a la irrupció de nous escriptors que engrandiren la narrativa dels EUA, Edmund Wilson lamentà la mort prematura de Fitzgerald i, quasi al mateix temps, la de **Sherwood Anderson** amb el seu micromón secret i de sers desconfiats que retratà en *Winesburg, Ohio*. En tots dos autors tingué la sensació d'obra inacabada, on no s'havia materialitzat tot el que anunciava. Si de cas, Wilson es confessava més dolgut pel seu protegit Fitzgerald, ja que després d'uns inicis tubejants en què el crític subratllà —desdenyós— cadascun dels seus defectes, veié com es consolidava i creixia la seua aposta literària. Però aquest és un dels atractius de Fitzgerald, com alça el vol la seua prosa i alhora sucumbeix a la inseguretat de l'autor, com flirteja amb la gran narrativa —**Henry James** i **Flaubert**— i cau —o abandona— en el següent assalt.

Quan es conegueren, la fama i els contactes de Scott Fitzgerald serviren a **Ernest Hemingway** per acurtar el camí d'entrada al club d'escriptors estrella. Una amistat que passà prompte al terreny de la competència i, més endavant, a l'odi indissimulat. Perquè Hemingway dominava, a més de la capacitat de crear-se una llegenda —caçador, aventurer, bevedor a qui ningú no tombava—, l'habilitat de mostrar-se biliós amb al seu exàmic, segons es pot comprovar en *Les neus del Kilimanjaro* o en les referències de *París era una festa*. Premi Nobel, autor aplaudit i cobejat per personalitats, amb vendes milionàries, el que no tolerava un trencadís Hemingway era com creixia la consideració per Fitzgerald després de mort, un interès i una mitificació que li arrabassaven part del botí pel qual l'autor d'*El vell i el mar* tant havia lluitat. Ferit i incrèdul, veia com la cotització de Fitzgerald pujava indeturable, i és que els escriptors no poden deixar de rivalitzar ni amb els morts. Com Gatsby, Fitzgerald s'havia vist obligat a rendir-se per un somni que, sembla que ara sí, per fi aconseguia: «Avui avancem, barques contra el corrent, arrossegats constantment cap al passat».

